



Linda Vedestig

046-359 61 68

linda.vedestig@lund.se

Barn- och skolnämnden

Remiss: Program för social hållbarhet i Lunds kommun - Ett Lund för alla

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 30 september 2019 att skicka förslag till *Program för social hållbarhet* på remiss till nämnderna. Programmet ska syfta till att skapa jämlika livsvillkor och förverkliga mänskliga rättigheter för alla som bor och verkar i Lund - Ett Lund för alla. Programmet ska också syfta till att ange en gemensam riktning för arbetet med social hållbarhet och lägger fast de långsiktiga prioriteringarna för detsamma.

Barn- och skolförvaltningen är positiv till att arbetet med hållbar utveckling tydliggörs i ett program för detsamma. Förvaltningen vill dock framhålla att Lunds kommuns arbete med LundaEKO och arbetet med social hållbarhet skulle tjäna på att sammanfogas till ett. Detta för att på så sätt synliggöra tydliga beroenden som är nära sammanvävda i ett bredare perspektiv och att därigenom arbeta samlat med hållbar utveckling.

Oberoende av vilket ställningstagande som görs till ovan synpunkt, vill dock barn- och skolförvaltningen framhålla att programmet tjänar på att förtydligas såväl utifrån syfte som utifrån målformuleringar kopplat till de områden programmet innehåller.

Barn- och skolförvaltningen föreslår barn- och skolnämnden att ställa sig positiva till ett Lundövergripande program för arbetet med hållbar utveckling.

Beslutsunderlag

Barn- och skolförvaltningens tjänsteskrivelse den 9 januari 2020
BSN 2010/5226

Remiss: Program för social hållbarhet KS 2019/0464

Barnets bästa

Program för social hållbarhet syftar till att skapa jämlika livsvillkor för alla medborgare i Lunds kommun. Det är barn- och

2020-01-09

Diarienummer

BSN 2019/5226

skolförvaltningens bedömning att barn- och elevperspektivet är tydligt i förslaget till *Program för social hållbarhet*.

Ärendet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 30 augusti 2018 att anta förslag till struktur för Lunds arbete med mänskliga rättigheter samt att utnämna Lund till MR-stad. Den föreslagna strukturen för arbetet var följande:

- En övergripande struktur behöver utvecklas vilket bland annat innebär att ett överordnat styrande dokument behöver arbetas fram.
- Programmet ska fungera som ett paraplydokument för alla områden som berör mänskliga rättigheter, samt även inkludera de områden av mänskliga rättigheter som Lund arbetar med idag.
- Programmet ska beskriva hur arbetet med mänskliga rättigheter ska prioriteras, organiseras och vilken inriktning arbetet ska ha.
- Arbetet inom social hållbarhet/folkhälsa bör samordnas tillsammans med arbetet med mänskliga rättigheter för att uppnå synergieffekter.

Vidare beslutade KS Miljö-och hälsoutsnitt den 11 april 2017 att ge kommunkontoret i uppdrag att ta fram ett underlag för en revidering av policyn för folkhälsoarbetet i Lunds kommun.

Förslaget till *Program för social hållbarhet* utgår således utifrån ovan uppdrag.

Prioriterade områden med mål

I förslaget till *Program för social hållbarhet* lyfts sex områden fram i förslaget:

- Demokrati, skapa jämlika möjligheter till delaktighet och inflytande
- Utbildning och lärande, skapa jämlika förutsättningar för ett livslångt lärande
- Levnadsvanor, främja hälsosamma vanor genom hela livet
- Arbete och sysselsättning, ökad etablering på arbetsmarknaden
- Boende och närmiljö, hela Lund ska leva och utvecklas
- Jämställdhet, kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

2020-01-09

Diarienummer

BSN 2019/5226

Program för social hållbarhet är kommunövergripande och ska ange en önskvärd utveckling och en gemensam riktning för arbetet med social hållbarhet. I programmet fastställs de långsiktiga prioriterade områdena med mål från år 2020-2026. Kommunens nämnder, styrelser och bolag ska beakta *Program för social hållbarhet* i sin egen planering och uppföljning. Samverkan med andra aktörer, både interna och externa, ska främjas.

Plan för social hållbarhet och uppföljning av arbetet

Kopplat till programmet ska också en *plan för social hållbarhet* tas fram, vilken beslutas av kommunfullmäktige. I planen ska det framgå hur målen i programmet ska uppnås samt vilken/vilka nämnder/styrelser som ansvarar för att åtgärderna genomförs.

Uppföljning ska göras årligen i kommunens ordinarie uppföljningsprocess, dvs. i årsanalys och årsredovisning. Vart tredje år ska en rapport om social hållbarhet tas fram. I den görs fördjupade analyser göras och därefter utgöra underlag för ett reviderat program och plan.

Barn- och skolförvaltningens förslag till yttrande

Barn- och skolförvaltningen ställer sig positiv till att arbetet med hållbar utveckling tydliggörs inom området social hållbarhet. Dock ser förvaltningen en vinst i att sammanfoga LundaEKO med *Program för social hållbarhet* för att synliggöra och samlat arbeta med frågor och olika perspektiv som är nära kopplade till varandra. Det skulle ge en bredd i arbetet med hållbar utveckling som helhet, dvs utifrån de tre dimensionerna; det sociala, ekologiska och ekonomiska.

Dokumentet i sig hade vidare tjänat på att tydliggöra målen så att det också blir klart hur bedömning ska göras avseende huruvida de har uppnåtts. Om målen inte tydliggörs riskerar uppföljningen komma handla om huruvida de aktiviteter/åtgärder som beslutats har genomförts, istället för vilket/vilka resultat som uppnåtts, exempelvis ökat inflytande och delaktighet eller ökad jämlikhet. Det är således av vikt att tydliggöra vad som ska uppnås för att rätt åtgärder ska kunna sättas in.

Programmets syfte och mål

I programmet uppges att "*syftet med program för social hållbarhet är att skapa jämlika livsvillkor och förverkliga mänskliga rättigheter för alla som bor och verkar i Lund... samt att inspirera medborgare, förtroendevalda och medarbetare i Lunds kommun samt andra aktörer inom den offentliga sektorn, lärosäten, näringslivet och civilsamhället till samverkan och dialog om ett socialt hållbart Lund.*"

2020-01-09

Diarienummer

BSN 2019/5226

Barn- och skolförvaltningen anser att syftet också bör vara att tydliggöra kommunens målsättningar för arbetet med social hållbarhet i Lund, som en bakomliggande grund för arbetet i sin helhet. Detta skulle ligga i linje med förslaget till *Program för styrning*.

När mål uttrycks är det viktigt att det är tydligt vad som är målet och vad som utgör bakgrunden till detsamma. Barn- och skolförvaltningen föreslår att det i dokumentet skulle kunna tydliggöras genom att målen inom varje område rubriceras i exempelvis punktform. Genom att tydliggöra målen underlättas även uppföljning av desamma.

Utifrån ovan, på helheten, sammanfattande synpunkter, beskrivs förvaltningens övriga synpunkter kopplat till de prioriterade områdena nedan.

Demokrati, skapa jämlika möjligheter till delaktighet och inflytande

Under rubricerat prioriterat område vill barn- och skolförvaltningen framhålla att Lunds kommun har beslutat att konsekvenser för barn tydligt ska framgå vid alla kommunala beslut. Detta innebär att barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem. Inom skollagen, som reglerar barn- och skolnämndens verksamhetsansvar, är barnkonventionen tagen hänsyn till, varpå beslut ska fattas med beaktande av det berörda barnets synpunkter och uppgifter.

Utbildning och lärande, skapa jämlika förutsättningar för ett livslångt lärande

Barn- och skolförvaltningen vill under rubricerat prioriterat område att texten förtydligas så att det framgår att insatser och stöd i förskola och skola ska erbjudas och inte *kan* erbjudas, samt att det kompletteras med att insatser och stöd omfattar så väl förskola som skola. Detta då förskolan och skolan är skyldig enligt skollagen att tillse att varje barn och elev ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Barn- och skolförvaltningen föreslår också att förskolans roll till det livslånga lärandet framhålls i avsnittet exempelvis genom följande förtydligande:

Förskolan erbjuder plats för alla barn i ålder 1- 6 år och ligger till grund för ett livslångt lärande. Förskolan ska utgå från en helhetssyn på barn och barns behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

Slutligen vill barn- och skolförvaltningen att sista stycket i föreliggande prioriterade område ses över. Undervisningen i skolan

2020-01-09

Diarienummer

BSN 2019/5226

omfattar alla elever och kan aldrig urskilja enskilda grupper, exempelvis underrepresenterade grupper. Skolan ska arbeta med inkludering och varje elevs rätt till undervisning och möjlighet att nå kunskapskraven och därutöver så långt som möjligt utifrån sina specifika förutsättningar. Om underrepresenterade grupper behöver nås kopplat till aktiviteter utanför skolan har föreningslivet och ideella organisationer en viktig roll i att utarbeta strategier för att nå dessa målgrupper genom olika insatser.

Barn- och skolförvaltningen anser att skolan som "arena" behöver nyanseras i texten. Detta mot bakgrund av att skolan och undervisningen som bedrivs inom ramen för den, är reglerad i läroplan och skollag. Inom kursplan för exempelvis idrott och hälsa finns det skrivningar som anger att eleverna genom undervisningen ska utveckla kunskaper och ges förutsättningar att ta ställning i frågor som rör idrott, hälsa och livsstil. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra. Att samverka ska ske med föreningsliv och ideella organisationer är med andra ord av vikt för att bidra till att vara fysiskt aktiv senare i livet, men det samarbetet ska då ske inom ramen för den undervisning som läraren planerar.

Levnadsvanor, främja hälsosamma vanor genom hela livet

I rubricerat prioriterat område så skrivs att "skolan är en arena som når alla barn och unga och har en... potential som arena för ett hälsofrämjande och förebyggande arbete". Barn- och skolförvaltningen anser att skolan som "arena" behöver nyanseras i texten. Detta mot bakgrund av att skolan och undervisningen som bedrivs inom ramen för den är reglerad i läroplan och skollag.

För att tydliggöra att det finns en bredd av aktörer som stödjer utvecklandet att hälsosamma vanor genom hela livet föreslår barn- och skolförvaltningen vidare att det i texten som rör barn och unga anges exempel på aktörer så som barnhälsovård, öppna förskolor, familjecentral och folkbiblioteken.

Arbete och sysselsättning, ökad etablering på arbetsmarknaden

Barn- och skolförvaltningen anser att det är bra att det i programmet framgår hur viktig utbildning är för en långsiktig etablering på arbetsmarknaden samt möjligheten att vara delaktig i samhällslivet och därmed nyttja sina demokratiska rättigheter och möjligheter.

Boende och närmiljö, hela Lund ska leva och utvecklas

Delaktighet av alla grupper medborgare i planering av miljön och närmiljön är en integrationsfaktor, speciellt med tanke på barn och unga som kommer att leva i den framtid som nu planeras.

2020-01-09

Diarienummer

BSN 2019/5226

Barn- och skolförvaltningen föreslår att texten under *Boende och närmiljö* förtydligas med ett tillägg om att hållbar stadsutveckling kan bidra till att bygga bort segregation och strukturella skillnader inom och mellan grupper.

Jämställdhet, kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Under föreliggande prioriterat område anser barn- och skolförvaltningen att formuleringarna skulle vinna på att vara mer inkluderande än till enbart kvinnor och män, dvs att inkludera alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller könsuttryck.

Uppföljning och handlingsplan

I förslaget till *Program för social hållbarhet* framgår att uppföljning ska ske inom den ordinarie uppföljningsprocessen. Barn- och skolförvaltningen anser att det är klokt att hålla samman det kommunövergripande arbetet och ställer sig således positiva till det.

Barn- och skolförvaltningen vill dock framhålla vikten av att framtagande av åtgärder görs i förhållande till de rapporter som arbetats fram inom kommunen så som respektive nämnds kvalitetsarbete. Detta i syfte att arbeta fram en övergripande analys i förhållande till de olika och sammantagna resultaten. Sker framtagande av åtgärder utan sådan analys riskerar åtgärder beslutas som faktiskt inte har reell möjlighet att påverka livsvillkoren för invånarna till det bättre. Dessa riskerar istället förbli opåverkade, alternativt förvärras trots eventuellt riktade insatser och resurser kopplade till dessa. Förvaltningen vill vidare framhålla att det i det kommande arbetet med uppföljning och handlingsplan tydliggörs vilka åtgärder som ska vidtas samt när i tid de ska följas upp, samt på vilket sätt/vilka indikatorer.

Barn- och skolförvaltningens förslag till beslut

Barn- och skolnämnden föreslås besluta

att anta förvaltningens tjänsteskrivelsen, daterad 2020-01-09, som svar på *Program för social hållbarhet i Lunds kommun - Ett Lund för alla*.

Jytte Lindborg
Skoldirektör

Linda Vedestig
Samordnande utredare

2020-01-09

Diarienummer

BSN 2019/5226

Beslut expedieras till:
Kommunkontoret
Akten